

Сильченко К.М., здобувач вищої освіти другого
(магістерського) рівня освіти,
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Науковий керівник: Сокол М.Ю., викладач
«Чернігівський інститут інформації,
бізнесу і права» ЗВО МНТУ м. Чернігів

ФАКТОРИ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНІЙ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Військова служба є складним і стресовим видом діяльності, який вимагає від військовослужбовців значних фізичних і психічних зусиль. Вони часто перебувають у несприятливих соціально-культурних умовах, таких як бойові дії, віддаленість від дому, обмеження соціальних контактів. Військовослужбовці часто відчують значну соціальну відповідальність, пов'язану з виконанням своїх службових обов'язків. Тема на сьогоднішній день є актуальною, оскільки вона пов'язана з ефективністю військових підрозділів, а також з загальним рівнем обороноздатності держави.

Мета дослідження полягає в тому, щоб вивчити та розробити заходи, спрямовані на забезпечення успішної соціальної адаптації військовослужбовців.

Невідповідність індивідуальних особливостей військовослужбовців вимогам військової служби є одним із факторів, що перешкоджають їхній соціально-психологічній адаптації. Індивідуальні особливості військовослужбовців, такі як особистісні особливості, мотивація, психічне здоров'я, можуть не відповідати вимогам військової служби.

Особистісні особливості військовослужбовців, такі як темперамент, характер, вольові якості, можуть впливати на їхню здатність адаптуватися до військової служби.

Мотивація військовослужбовців також впливає на їхню адаптацію до військової служби. Військовослужбовці, які мають високу мотивацію до

військової служби, які прагнуть до успіху, які готові до самовіддачі, швидше адаптуються до військової служби.

Психічні захворювання у військовослужбовців також можуть перешкоджати їхній адаптації до військової служби. Військовослужбовці з психічними захворюваннями, такими як неврози, психози, можуть мати труднощі з виконанням вимог військової служби, з адаптацією до стресових ситуацій, які виникають у військовій діяльності.

Невідповідність індивідуальних особливостей військовослужбовців вимогам військової служби може призвести до проблем. Це може бути стрес, який може призвести до розвитку психологічних проблем, таких як неврози, депресія. Дезадаптація, яка може призвести до порушення виконання службових обов'язків, до порушень дисципліни, до вчинення правопорушень. Відставання від інших військовослужбовців у професійному розвитку, у розвитку особистості [1].

Для того, щоб мінімізувати вплив невідповідності індивідуальних особливостей військовослужбовців вимогам військової служби, необхідно проводити ретельний відбір кандидатів до військової служби, а також здійснювати їхню психологічну підготовку до військової служби.

Несприятливий соціально-культурний контекст, у якому перебувають військовослужбовці, також є одним із факторів, що перешкоджають їхній соціально-психологічній адаптації. Соціально-культурний контекст включає в себе соціально-політичну ситуацію в державі. Військовослужбовці, які служать у державі з нестабільною соціально-політичною ситуацією, можуть відчувати тривогу, непевність у майбутньому, що може негативно позначитися на їхній соціально-психологічній адаптації.

Військовослужбовці, які не відповідають соціальним нормам та цінностям, що панують у суспільстві, можуть відчувати відчуження, відторгнення, що також може негативно позначитися на їхній соціально-психологічній адаптації.

Військовослужбовці, які відчують, що суспільство не цінує їхню службу, можуть відчувати розчарування, депресію, що також може негативно позначитися на їхній соціально-психологічній адаптації.

Важливо, щоб військовослужбовці мали можливість отримувати психологічну допомогу у разі виникнення проблем, пов'язаних із соціально-психологічною адаптацією.

Недостатня соціальна підтримка, що надається військовослужбовцям, є серйозною проблемою, яка може негативно впливати на їхню соціально-психологічну адаптацію. Соціальна підтримка включає в себе:

1. Сімейна підтримка. Військовослужбовці, які мають сильну сімейну підтримку, швидше адаптуються до військової служби.

2. Соціальна підтримка з боку товаришів по службі. Військовослужбовці, які мають міцні соціальні зв'язки з товаришами по службі, швидше адаптуються до військової служби.

3. Соціальна підтримка з боку держави. Військовослужбовці, які відчують, що держава піклується про них, швидше адаптуються до військової служби [2, с.29].

Важливо, щоб військовослужбовці мали можливість отримувати соціальну підтримку у разі виникнення проблем, пов'язаних із соціально-психологічною адаптацією.

Держава може вжити для підвищення рівня соціальної підтримки військовослужбовців певні заходи. Такі як: проведення інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на підвищення обізнаності суспільства про важливість соціальної підтримки військовослужбовців; створення та розвиток мережі соціальних служб, які надають допомогу військовослужбовцям та членам їхніх сімей; запровадження пільг та соціальних гарантій для військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Ці заходи можна втілити в життя. Інформаційно-просвітницькі заходи можна проводити через ЗМІ, соціальні мережі, освітні заклади. Мережу соціальних служб можна створити на основі військових частин, військових

комісаріатів, інших державних органів та громадських організацій. Пільги та соціальні гарантії для військовослужбовців та членів їхніх сімей можна запровадити через законодавчі акти.

Підвищення рівня соціальної підтримки військовослужбовців є важливим завданням для суспільства та держави. Це допоможе забезпечити успішну соціально-психологічну адаптацію військовослужбовців і підвищити їхню ефективність у виконанні службових обов'язків.

Отже, соціально-психологічна адаптація військовослужбовців є складним і багатофакторним процесом, який може бути утруднений впливом різних факторів. Ці фактори можуть призвести до таких негативних наслідків: психологічні проблеми, дезадаптація, відставання від інших військовослужбовців у професійному розвитку, у розвитку особистості.

Для того, щоб мінімізувати вплив факторів, що перешкоджають соціально-психологічній адаптації військовослужбовців, необхідно проводити комплекс заходів. Таких як: психологічну підготовку військовослужбовців до військової служби; створення сприятливого соціально-психологічного клімату в військових частинах; запровадження пільг та соціальних гарантій для військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Ці заходи повинні бути комплексними та враховувати всі фактори, що впливають на соціально-психологічну адаптацію військовослужбовців.

Список використаних джерел

1. Соціальні послуги, які надаються під час воєнного стану та останні зміни у цій сфері. URL: : <https://www.msp.gov.ua/news/21778.html> (дата звернення: 22.11.2023)

2. Вінтоняк В.Ф. Теоретико-методологічний аналіз феномену бойової психічної травми: сучасні підходи. Вісник Національного університету оборони України. 2022. № 4 (68). С. 29-36.